

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 1. septembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 100.

Proslava 75-letnice zagrebške trgovske in obrtniške zbornice.

Trgovsko in obrtniško zbornico v Zagrebu in Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani so od nekdanj vezale pristržne in prijateljske vezi in je razumljivo, da je vsa slovenska javnost z največjim zanimanjem in iskreno pozornostjo zasledovala praznovanje znamenitega 75-letnega jubileja zagrebške zbornice kot zastopnice gospodarstva vseh panog v kraljevem Zgrebu in pretežnem delu Hrvatske. Zbornica v Zagrebu je bila osnovana v najtežjih gospodarskih in političnih prilikah in je bilo treba vodilnim močem od početka pa vse do ujedinitve največje dalekovidnosti, trajne ne-sebičnosti in vzgledne požrtvovalnosti, da so mogli zastopati gospodarske interese v srečnem skladu z narodno-političnimi zahtevami hrvatskega naroda. Prezanimiva zgodovina zagrebške zbornice zaznamuje celo vrsto resničnih velikanov in neomajnih patrijotov, ki so z večjo roko in bistrim pogledom v najtežjih okoliščinah vodili usodo hrvatskih gospodarskih interesov. Svečanosti, ki so bile prirejene ob 75-letnem jubileju, so bile v resnici grandiozne, prirejene v velikem slogu in izvedene točno do najmanjše posameznosti. Poziv na 75-letni jubilej je našel mogočen odziv v inozemstvu, ki je poslalo najodličnejše zastopnike na ta gospodarski praznik. Slavija so se udeležili vidni gospodarski delavci Češke, Bolgarske, Rumunske in Nemčije, kakor tudi znamenite osebnosti iz italijanskega gospodarstva sveta. Razume se, da so tudi domače vodilne gospodarske korporacije prišle čestitat odlični posestrimi. V Zagrebu je bila ob tej priliki zbrana mnogoštevilna reprezentativna družba. Vsi gostje so bili navdušeni spričo prelepo aranžirane svečanosti in nad vse pristržnega sprejema. To so bili nepozabni dnevi. Zbornica zagrebška pa ves Zagreb sme biti z upravičenostjo ponosen na to priredbo, ki dela čast celi naši državi. Od domačih gostov kakor inozemskih se je čul samo eden glas velike hvale in zadovoljnosti. Prirediteljem te slavnosti, zborničnemu predsedniku g. V. Arko, podpredsedniku gospodu Carnuttiju in glavnemu tajniku g. dr. Čuvaju, kakor tudi vsem tajnikom gre vse priznanje in pristržno občudovanje.

Slovenec so na slavnosti zastopali: veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Vodopivec, šef zborničnih uradov g. dr. Windischer, mestni poverjenik g. Dubenik iz Čakovca kot zastopnik zadržanega velikega župana mariborske oblasti in tajnik ljubljanske borze g. dr. Dobriča. Svojo odsotnost je pismeno opravičil predsednik oblastnega odbora g. dr. Leskovar iz Maribora.

Proslava se je pričela s slavnostno sejo zbornice. Udeležili so se je vsi povabljeni gostje. Otvoril jo je z lepim pozdravnim nagovorom g. zbornični predsednik V. Arko, ki je v nadaljnjih izjavanjih v markantnih potezah podal kratek obris zbornične zgodovine.

Za njim je pozdravil jubilantko minister trgovine in industrije g. dr. M. Spaho. V svojem govoru ji je čestital in se ji zahvalil za njeno dosedanje plodonosno delo v prid narodnega gospodarstva. Srečen je, da je tudi on preje kot tajnik zbornice v Sarajevu in pozneje kot aktivni minister sodeloval z zbornico in tako vsaj

nekoliko pripomogel do njenih splošnih uspehov.

V imenu ministra za finance je čestital zbornici k jubileju pomočnik generalnega direktorja davkov g. K a t u n a c, ki je izročil zbornici pozdrave g. ministra z zagotovilo, da ima zbornica v g. ministru svojega zvestega prijatelja in pomočnika.

V imenu Narodne banke je govoril upravni svetnik g. B a j l o n i. V svojem govoru je naglašal, da je Narodna banka vedno uvaževala in cenila predloge zagrebške zbornice in radevolje podpirala njena prizadevanja v korist gospodarskih in finančnih interesov.

Jubilantko so v izbranih govorih pozdravili tudi zastopniki inozemskih zbornic, med njimi tudi zastopnik mednarodne trgovske zbornice v Parizu. Posebno pozornost sta vzbujala med temi govora zastopnika zbornice iz Sofije in Prage, pa tudi govor zastopnika rimske zbornice. Po teh govorih zastopnikov inozemskih zbornic so svoji posestrimi čestitale zbornice iz naše države, ki so ji v viden znak svojih globokih čustev poklonile krasna darila. Izmed govorov zastopnikov domačih zbornic, se je posebno odlikoval govor zastopnika ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Windischerja. Njegov lep govor priobčujemo v današnjem drugem članku. Gosp. dr. Windischer je v imenu ljubljanske zbornice poklonil jubilantki lepo Jamovo sliko Bleda v krasnem okvirju.

Svečano sejo je zaključil zbornični predsednik g. A r k o s toplo zahvalo na vse navzoče. Po svečani seji se je vršilo v hotelu Esplanade skupno kosilo, zvečer pa v reprezentančnih prostorih bančne palače svečan raut, katerega so se udeležili vsi povabljeni gostje. Tudi na teh prireditvah je pozdravil goste zbornični predsednik g. A r k o v lepih besedah in se jim zahvalil za udeležbo in za priznanje, izraženo zagrebški zbornici ob njenem jubileju.

Proslava je potekla vzorno po programu na način, ki jasno kaže, ugledno pozicijo zagrebške zbornice med gospodarskimi korporacijami v naši državi. Pokazala je, da vse zbornice solidarno v vzgledni slogi poslušajo za dobrobit in prospeh našega narodnega gospodarstva in da se vedno in povsod zavedajo, da morejo le kot enota izpopolnjevati svojo težko nalogo.

DAVČNA VARŠČINA.

Minister za finance je z odlokom z dne 16. junija 1927, št. 70.215, ukinitel pobiranja 4% varščine ob uvozu in izvozu blaga, ako uvoznik, odnosno izvoznik ni mogel dokazati, da je v redu poravnal svoje davčne obveznosti. Na željo gospodarskih krogov je minister za finance navedeni odlok dne 5. avgusta, št. 90.348, omejil v toliko, da se ukinitel davčne varščine ne nanaša na inozemske državljanke in na one naše državljanke, ki ne dokažejo, da imajo prijavljeno podjetje, ki se peča s prometom blaga, katero uvažajo ali izvažajo. Uvozniku ali izvozniku, kateri se hoče ogniti plačilu davčne varščine, v bodoče torej ne bo potrebno več dokazati, da je s plačilom davkov v tekočem, ampak bo zadostovalo potrdilo, da je svoje podjetje prijavil.

Govor g. dr. Frana Windischerja kot zastopnika slovenskih gospodarskih krogov ob jubilejni svečanosti zagrebške zbornice.

V ponedeljek dne 29. avgusta t. l. so praznovali hrvatski gospodarski krogi velik praznik. Praznovali so 75-letnico zagrebške trgovske in obrtniške zbornice, ki si je stekla za interese gospodarstva na Hrvatskem neuporečne zasluge. Zgodovina zbornice v Zagrebu je zgodovina hrvatskega narodnega gospodarstva. Pred 75 leti ustanovljena, je stala zbornica pod smotrenim vodstvom vedno na čelu prizadevanj Hrvatov za izboljšanje gospodarskega položaja. Imela je ves čas svojega obstoja srečo, da so jo vodili veleugledni gospodarji in da jo vodi danes smotreni in dalekovidni gospodar, veleindustrialec g. Vladimir Arko. Pod njegovim vodstvom stopa zbornica v Zagrebu vedno bolj v ospredje in pridobiva na ugledu. Zvesto pa so ostali svojim vodnikom ob strani vodilni zbornični tajniki, med katerimi je omenjati za hrvatsko gospodarstvo posebno zaslužnega tajnika g. dr. Milana Kresića in sedanjega generalnega tajnika g. dr. Čuvaja, ki je v skladu z intencijami predsednika vzorno preuredil zbornične urade in njihovo poslovanje prilagodil izpremenjenim prilikam tako, da danes v polni meri ustrezajo vsem potrebam hrvatskega gospodarstva.

Slovenci smo bili kot najbližji slovenski bratje s Hrvati še pred ilirskim pokretom v živahnih kulturnih stikih. Od kar pa smo se združili z njimi tudi politično v ujedineni domovini, so medsebojni stiki še bolj živahni. Odnosaji gospodarskih krogov iz Slovenije in iz Hrvatske so vedno tesnejši. To prihaja med drugim do vidnega izraza v vedno bolj pristržnem razmerju med ljubljansko zbornico in zagrebško komoro, ki sta kot pravi posestrimi v neskajljenem prijateljstvu in vzgledni harmoniji v nešteto primerih korakali ramo ob ramo v borbi za skupne interese. Slovenci smo veseli te solidarnosti, ki nam ni ne le potrebna, ampak tudi koristna. Temu veselju in zadovoljnosti je na proslavi dal izraza zastopnik slovenskih gospodarskih krogov g. dr. Windischer, ki je v izbranih in pristržnih besedah predročil čustva in voščila, ki prevevajo Slovence ob 75-letnici zagrebške zbornice. Njegov govor se je glasil sledeče:

Prespoštovani gospod predsednik!
Odlična moja gospoda!

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo v Ljubljani kot poklicana zastopnica trgovine, obrta, industrije in denarstva v Sloveniji prosi, da sprejmete prestavniki Trgovalke i obrtniške komore v Zagrebu ob svojem znamenitem jubileju, ki je svečani praznik premišljenega in ustvarjajočega dela za blaginjo in povzdigo vseh panog gospodarstva, njene pristržne in globoko občutene čestitke. Te iskrene čestitke spremljajo pristržne želje, da bi lepi in prijateljski odnosajji, koji so vezali dolga desetletja v sreči in stiski obe posestrimi, ostali vekomaj tako dobri in tako nekaljeno čisti kakor so bili v preteklosti. Ob tem Vašem ponosnem slavju, ki se ga veselimo od srca, kakor da je naša svečanost, mi je kot zastopniku Zbornice za trгови-

no, obrt in industrijo v Ljubljani v resnici srčna potreba, da izrekam preugledni naši posestrimi najlepšo zahvalo za vso veliko podporo in za vso obilno vzpodbudo, katero smo v razni meri dobivali od Vas tekom dolgih desetletij ob najrazličnejših prilikah v bratski ljubezni. Gromadno delo je opravila Trgovalka i obrtnička komora v Zagrebu tekom 75 let svojega živahnega delovanja in si stekla nevenljivih zaslug za povzdigo gospodarstva in za splošno blaginjo. Resno delavna v najtežavnejših starih prilikah je po srečnem ujedinenju ob povečanih nalogah bohotno razširila svojo delavnost in dala nam vsem vzgled preudarnega in smotrenega dela. Današnje vsestransko priznavanje njenega zaslužnega dela je v polni meri zaslužno. S ponosom gledamo vneta prizadevanja odlične posestrime in smo, poznavajoč in ceneč njeno smotreno notranjo uredbu, trdno prepričani, da pojde tudi v bodočnosti od uspeha do uspeha v korist svojega ozemlja in v blaginjo celokupnega našega gospodarstva po lepem geslu praeteriti memores exemplumque futuri. Zbornice za trgovino, obrt in industrijo so po svoji sestavi poklicane, da goje solidarnost gospodarskih interesov, ki se včasih križajo, držati se jim je v svojem delovanju umerjenosti in srednje poti, skušati jim, da po najboljši možnosti izgledajo nasprotstva, ki se v trdem živem življenju oglašajo. To zvanje in ta naloga ni vedno hvaležna in gospodarska praksa poganja včasih ob razumljivi gorečnosti odločnega zastopanja gospodarskih interesov pojdinih gospodarskih panog in često struj, ki oporekajo koristnost in umerjenost takega dela. Spoštujem stvarne razloge, mislim pa, da je srednja pot zlata pot in da imajo svojo upravičenost besede starega izkustva, ki pravijo: in medio virtus. Trgovalka i obrtnička komora v Zagrebu ima za seboj na vsak način trajne uspehe, ki jih mora vsakdo priznati. Zase ima izvrsten sloves, ki mu je zgovorna priča prečasten vsestranski odziv na jubilejno svečanost. Slovenci so v najtežjih časih narodne borbe prihajali v svoji revii iskat utehe, sveta in podžiga v kraljevi Zagreb. Njih vodniki so se vračali okrepljeni in ojačeni kakor stari Anteus, kadar se je dotaknil matere zemlje. Tudi ob tej slovesni priliki smo se radostnega sreča odzvali ljubemu vabilu svoje posestrime, da se veselimo njenega velikega praznika kot svojega in da dobimo nove pobude za konstruktivno skupno delo v bodočnosti. Naše prilike v Sloveniji so skromne in pohlevne; pa Vas prosimo, da sprejmete ta svoj veliki dan skromno vezilo, ki naj bo vidni znak naše ljubezni in našega spoštovanja. Prinesel sem Vam sliko najlepšega kosa zemlje, ki ga ima Slovenija, podoba raja, kakor pravi Prešeren, sliko Bleda, ki ga Hrvatje ljubite tako kakor ga mi sami. Naj ostane ta spomin naše ožje domovine, ta slika domačega umetnika med Vami, bratje Hrvatje. Prišla je med svoje in naj ostane med svojimi! Čast in slava Trgovalko i obrtničkoj komori v Zagrebu in trajna sreča Vašemu smotrenemu delu!

Predkaznovani uslužbenci.

Tu pa tam se čita v časopisih o poverbah, ki so jih zagrešili trgovski nameščenci. Pred nedavnim časom so poročali nemški časopisi, da je knjigovodja neke veletrgovine poveril 25.000 šilingov, ki so mu jih izplačali odjemalci podjetja. To znatno vsoto je pa znal prikriti v knjigah s ponarejenimi vpisi. Ker si je nezvesti uslužbenec pridobil popolno zaupanje svojega šefa, mu je ta prišel na sled šele po treh letih. Pri sodnijski razpravi pa se je v veliko presenečenje podjetnika dognalo, da je bil knjigovodja kaznovan že pred leti zaradi sličnega delikta s strogim zaporom.

Pri namestitvi uslužbencev so trgovcu na razpolago le osebni dokumenti in izpričevala in izbira ni lahka. Je-li pa s tem tudi dokazana ponudnikova neoporečnost? Ali se sme v teh listinah omenjati eventualno nepoštenost?

Zakon tako pripombo izrecno prepoveduje in sicer z dobrim namenom, da se uslužbencu, ki je zašel na kriva pota, ne odvzame možnost do nadaljne eksistence.

Vprašamo pa, da li je pravilno in koristno, skrivati dejstvo, da je človek, ki ga naj sprejemem v službo, že zakrivil zločin? Ali ni nikakršnega sredstva, ki bi trgovca obvarovalo tega zla? Pomisliti je, da izročajo stranke temu uslužbencu, ki je že poveril, tudi znatne vsote denarja in to zlasti v velepodjetjih, ki jih ponovne poverbe lahko uničijo. Da se to prepreči, naj bi dajal policijski urad vsem trgovcem na to stvarna vprašanja točna in zanesljiva pojasnila. Umljivo je, da bi to postopanje marsikomu ne bilo všeč, toda poštenjak se ga ne bo branil in končno ima trgovstvo vendar le pravico do nekatere zaščite pred nezanesljivimi nastavljenici.

Ako bi se ta predlog iz katerihkoli vzrokov ne dal izvršiti, morajo trgovci seči po samopomoči.

V to svrhu predlagam, da se pri vseh trgovskih gremijih uvedejo črne knjige. Vsak slučaj, sličen uvodoma navedenemu, naj se sporoči strogo zaporno načelstvu gremija, ki ga zabeleži v črno knjigo. Vsak član gremija ima pravico, da dobi na tozadevno vprašanje zanesljivo pojasnilo o uradniku, ki ga hoče sprejeti v svojo službo. V knjigo je treba zabeležiti tudi one nepošteno uslužbenec, ki so bili odpušteni iz službe, ne da bi se jih bilo ovadilo sodišču.

S tem postopanjem bi se obvarovali trgovci večje škode in uverjeni smo, da bi se po uvedbi tega ali sličnega sistema vsak uslužbenec temeljito premislil storiti kako nepošteno dejanje. Čut poštenosti bi se utrdil in povečala odpornost napram marsikateri vabljeni priliki.

Zeleti bi bilo, da bi se zglasili o tem predmetu tudi pisci »Trgovskega lista« ter razpravljali o tem, po mojem mnenju zelo važnem vprašanju. I. S.

Rastoča konjunktura na Ogrskem.

Bančni ravnatelj Rudolf Rainer, kot zastopnik Budimpeške trgovske in obrtne zbornice, piše:

Zaposlenost ogrske kovinske industrije se stalno dviga. Podjetje Rima je začelo obratovati s četrtim plavžem. Produkcija železne industrije dosega že mirno produkcijo. Stabilizacija železnih cen in v splošnem povečanje železnega konsuma v Evropi obetata nadaljno ugodno razvojno možnost tudi za ogrsko industrijo. Strojna industrija se tudi ugodno razvija; tudi tukaj se število delavcev stalno množi, in dela vsa industrija intenzivneje ne samo za domači konsum, temveč tudi za inozemska naročila, s katerimi je dobro založena. Za razvojno možnost našega narodnega gospodarstva so važna zlasti ona naročila, ki jih pričakujemo v zvezi z napravo Talbotove prekodonavske električne centrale — o tem smo že pisali — ter v zvezi polaganja kabla med Dunajem in Budimpešto in raznih železniških investicij. Ogrska poljedelska strojna industrija je posebno vsled naročil iz balkanskih dežel za mesece naprej preskrbljena z delom. Najvažnejša odjemalka za mlatilnice, garniture in druge poljedelske stroje je Bolgarija, za njo Jugoslavija.

Razmah tekstilne industrije se vidi, da traja neovirano naprej, kljub sukcesivnim sklepom trgovskih pogodb, ki oslabujejo carinsko zaščito te industrije; zlasti je carinsko zaščito zmanjšala trgovska pogodba med Ogrsko in Češko-slovaško. Tekstilna podjetja povečujejo svoje obrate v obsežni izmeri, kar se vidi iz sledečih podatkov: Število vreten v bombaževih predilnicah, ki jih cenijo sedaj na 130.000, se bo po izvršenih razširitvah tekom enega leta dvignilo najbrž na 160.000; število statev v ogrskih bombaževih tkalnicah se bo zvišalo od 10.000 na 12.000. Poleg te pomnožitve pri že obstoječih obratih moremo ugotoviti tudi od strani inozemskih podjetij tekstilne industrije izdatno gibanje za ustanovitev novih obratov na Ogrskem. Tako namerava zgraditi angleški koncern pri Szegedu tovarno svile, češkoslovaška tekstilna tovarna tovarno platna, italijanski koncern tovarno sukanca v Šopronju in prav tam neko brnsko podjetje predilnico za volno vikunje. Izven predmeta se nahajajoči parni Elizabetni mlin v Budimpešti pretvarja sedaj praški tekstilni koncern v predilnico.

Lesna industrija kaže vsled nove stavbne delavnosti seveda boljše tendenco; samo položaj pohištvene industrije moramo začasno označiti kot slab. V industriji opeke in cementa je produkcija živahna; lani je bilo opravljenih 80 milijonov kosov opeke, letos jih je opravljenih že do sedaj 160 milijonov in se bo število na koncu stavbne kampanje dvignilo najbrž na 200 milijonov kosov.

Kemična industrija, ki jo moremo prišteti k onim, ki so s carinsko zaščito najmanj zavarovane, se je mogla v prvem

letošnjem četrtletju lepo razviti ne samo glede produkcije, temveč tudi glede eksporta. Uvoz kemičnih predmetov se je v prvem četrtletju dvignil od 4,8 na 7 milijonov zlatih kron, torej za 43%, izvoz pa od 2,4 na 8 milijonov, za 220%. Izvozni plus je torej prav lep, in traja ta konjunktura še naprej.

Tako vidimo, da so vse važne industrije v ugodnem razvoju in da se tak razvoj obeta tudi za bodočnost.

V. REDNI LETNI KONGRES NAŠIH ZBORNIC IN VAŽNEJSIH GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ.

Za V. redni letni kongres naših gospodarskih zbornic in važnejših gospodarskih organizacij, ki se vrši 3. in 4. septembra t. l. v Beogradu, v prostorih ondotne borze, se je določil naslednji dnevni red:

3. september: Ob 10. uri predpoldne, plenum:

1. Otvoritev kongresa.
2. Volitev sekcij za oceno izvoza.
3. Pridelek in izvoz našega tobaka. — Po referatih diskusija.
4. Način mletja pšenice. — Po referatu diskusija.

Ob 3. in pol popoldne: Delo v sekcijah za oceno izvoza.

4. september: Ob 9. uri predpoldne, plenum:

1. Naše rudarstvo. — Po referatu diskusija.
2. Volitev odbora za resolucije.

Ob 3. popoldne: Delo odbora za resolucije.

Ob 5. popoldne: plenum:

1. Poročilo sekcij za oceno izvoza.
2. Predlog resolucij.
3. Zaključitev kongresa.

OPROSTITEV UVOZNE CARINE NA PLUGE IN NJIH DELE.

Ministrski svet je sklenil v seji z dne 13. avgusta 1927 na podstavi člena 15. v predlogu zakona o obč. carinski tarifi:

I. Na predmete spodaj označenih tarifnih števil uvozne carinske tarife se ne pobira uvozna carina:

tar. št. 552., točki 1. in 2. a) in b) — na pluge in njih dele.

II. Oprostitev iz točke I. te odločbe naj se uporablja do vstetega dne 30. aprila 1928.

III. Ta odločba stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v »Službenih Novinah«.

Ta odločba se priobčuje carinarnicam z dostavkom, da je uporabljati to oprostitev samo na one pluge in njih dele, glede katerih se izvrši najkasneje do vstetega dne 30. aprila 1928 uvozna ekspedicijska in za katere se do vstetega tega dne vplačajo druge carinske davščine.

Temeljna načela novega obrtnega zakona.

(Referat g. Krpana, načelnika ministrstva trgovine in industrije, na konferenci zbornic v Splitu 1927.)

(Nadaljevanje.)

Kar se tiče razprodaj imajo vsa naša sedaj veljavna zakonodavstva analogne predpise, po katerih je potrebno za razprodajo posebno dovoljenje. Dovoljenje se daje v določenih, po zakonu predpisanih primerih in omejeno na določen čas. Razlika med zakonom o radnjama in drugimi zakoni je samo v tem, da dovoljuje po prvem razprodajo komora, po ostalih pa državne oblasti. Z ozirom na načelo, ki sem ga omenil o priliki govora o dovoljevanju obrta, bi moral novi zakon predvideti, da dovoljujejo razprodaje državne oblasti po zaslišanju in predlogu komore. Edino le zakon, ki velja v Sloveniji in Dalmaciji, ima poleg tega še nekatere predpise za pobijanje nelegalne konkurence. Toda tudi ti predpisi ne zadostujejo, da bi se moglo v konkretnih primerih zateči k normativnim naredbam, v katerih se je mogla le s težavo na podlagi interpretacije izkonstruirati prepoved nekaterih metod nelegalne konkurence. Zato sem mnenja, da se mora novi zakon detailneje pečati s tem vprašanjem ter s pozitivnimi predpisi kolikor mogoče preprečiti škodo, ki jo trpijo pošteni obrtniki in publika radi takega načina poslovanja.

Ambulantni obrti. Krošnjarstvo.

V novem zakonu se mora regulirati tudi vprašanje takozvanih ambulantnih obrtov, t. j. obrtov, ki se izvršujejo potujoč iz kraja v kraj in od hiše do hiše. V zakonu o radnjama je to vprašanje rešeno tako, da je ta način obrtovanja, v kolikor prihaja v poštev prodaja blaga, zabranjen, izvzemši nekatere izjeme, ki so v zakonu našete (jedila in nealkoholne pijače, izdelki domačega obrta, knjige, slike, srečke in podobno). Za ostale oblasti je ta materija obdelana deloma v obrtnem zakonu samem, v glavnem pa z zunanjim patentom o krošnjarstvu. V teh oblastih je krošnjarjenje v principu dovoljeno, toda krošnjarsko dovoljenje je vezano na gotove pogoje. Prav tako so nekatere vrste blaga izvzete od krošnjarstva; predvideno pa je, da se morejo odrediti lokalne prepovedi krošnjarstva.

Ako bi govorili o teoretski rešitvi tega vprašanja, bi se jaz izjavil za popolno prepoved krošnjarjenja z edino izjemo ambulantnega izvrševanja nekaterih rokodelstev. To je že zastarel način ambulantnega obrtovanja, ki je za današnji čas, ko povsod obstoje stalne trgovine in pri današnjih prometnih sredstvih popolnoma nepotreben. Toda pri uveljavljanju novega zakona se morajo imeti v vidu ne samo teoretski principi, temveč tudi dejanske prilike. Zato je treba pri reševa-

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

b) Državni uradniki in uslužbenci.

Glede teh določa člen 96 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, da ne smejo biti člani društev odnosno družb, katerih namen nasprotuje interesom države ali so protivni državnim zakonom. Državni uslužbenci tudi ne smejo pripadati kateremukoli inozemskemu društvu, ako si ne izposlušajo za to posebnega dovoljenja pristojnega ministra. A contrario se da sklepati, da smejo biti vsi drugi državljani člani inozemskih društev, seveda ako ne spadajo ta društva pod zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi (člen 1, točka 2 in 5.).

c) Gasilska društva

Tu imamo posebnost, ki je ustanovljena v pravilnikih o požarski policiji in gasilskih stražah (za Kranjsko de-

želni zakon z dne 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14, za Štajersko dež. zakon z dne 23. junija 1886, dež. zak. št. 29, za Koroško dež. zakon z dne 10. marca 1891, dež. zak. št. 13, za Istro dež. zakon z dne 13. aprila 1881, dež. zak. št. 11, za mesto Ljubljano gasilski red z dne 20. julija 1870).

Ti gasilski redi pospešujejo z vso silo ustanovitev prostovoljnih gasilskih društev v občini. Župani naj, kakor pravi zakon, na vso moč vplivajo na to, da se gasilske straže ustanove. V tem oziru naj vsako leto izdajo oklic za ustanovitev gasilskega društva odnosno za pristop k njemu.

Če se oglasi zadostno število prostovoljcev, naj jih župan pozove, da se posvetujejo in sklepajo v pravilih, da jih predlože občinskemu odboru v odobritev in da po tej odobritvi ukrenejše vse potrebno za ustanovitev društva po predpisih društvenega zakona.

Tukaj je torej potrebno, še preden obravnava društveno oblastvo (veliki župan) pravila prostovoljnega gasilskega društva, da jih pristojni občinski odbor odobri. Če tega odobrila ne izda, je društveno oblastvo opraviče-

no, pravila kot protipravna prepovedati.

To je v zvezi s polzvaničnim značajem prostovoljnih gasilnih društev. Če je namreč občinski odbor odobril pravila, lahko še nadalje sklene, da opravlja gasilsko društvo ob izvrševanju svoje službe na gorišču po občini izročeno ji oblast. Zato velja načelnik gasilskega društva pri svojih službenih ukrepih na gorišču kot županov namestnik, torej za uradno osebo in je za te svoje ukrepe tudi občinskemu odboru odgovoren. Zato pa ima, dokler obstoje ti odnošaji, občinski odbor tudi nadzorstvo nad delovanjem gasilskega društva, ki se kaže v tem, da sme nedostatke v gasilski službi po zaslišanju društvenega vodstva odpraviti, da sme zahtevati vsako leto vpogled v obračune društva in če treba tudi preklicati društvu izdana pooblastila.

4. Moralna neoporečnost

po našem društvenem pravu v občini pogoj za društveno članstvo odborništvo itd. ali sploh za udejstvovanje v društvenem življenju, kakor to določa člen 40 srbskega društvenega zakona,

na, ki izključuje od članstva političnih društev osebe, ki so izgubile gradjanstva prava. Tu gotovo ni mišljeno državljanstvo, ampak izguba državljanstva časti radi obsodbe vsled kaznivih dejanj, kakor jih ima v smislih n. pr. čl. 71. točka 2 ustave. Slično izključuje § 6 A zak. z dne 15. novembra 1867, št. 131 d. z., osebe, ki so bile kaznovane radi gotovih zločinov ali prestopkov iz dobičkahželjnosti od članstva, toda le javnih korporacij, ki so pozvane za oskrbo javnih poslov. Glede političnih društev zakoni nimajo nikake omejitve v tem oziru.

5. Spol.

Glede spola nimajo naši društveni zakoni nikake omejitve razen določbe § 30 društvenega zakona, da ženske ne smejo biti člani političnih društev. Ta določba pa je že davno zastarela ter se kakor vse določbe društv. zakona glede političnih društev v praksi skoro da ne izvaja. Avstrijska republika jo je takoj po prevratu zakonskim potom odpravila, tudi pri nas se ta določba, čeprav formalno še velja, v praksi upravnih oblastev ne izvaja več. (Dalje prih.)

nju tega vprašanja vpoštovati, da predstavlja za nekatere kraje krošnjarstvo morebiti glavni vir sredstev, potrebnih za življenje. Ukiniti na mah možnost krošnjarjenja bi značilo, spraviti v vprašanje obstanek prebivalcev takih krajev. Zato mora novi zakon računati s tem ter obdržati še nadalje v interesu takih krajev krošnjarstvo kot poklic, toda ga istočasno omejiti s primernimi uredbami na najnujnejše primere ter uvesti njegovo postopno likvidacijo. V prvi vrsti bi bilo treba omejiti dovoljevanje krošnjarjenja samo na prebivalce določenih krajev, potem pa postopoma omejivati tudi za te kraje število dovoljenj.

Sejm arstvo.

Poseben način trgovanja so sejmi. Vprašanje sejmov je urejeno za Srbijo z zakonom o pandjurima i nedeljnim pazarnim danima. Za druge pravne oblasti naše države je urejeno deloma v obrtnih zakonih, deloma v raznih drugih zakonskih predpisih starejšega datuma. Odredbe v obrtnih zakonih se nanašajo na posečanje sejmov, dočim vsebujejo predpise o podeljevanju sejske pravice posebne naredbe. Med zakonodajstvom v Srbiji in zakoni, ki veljajo v ostalih pokrajinah, obstoje sledeče znatnejše razlike:

1. Zakon o pandjurima i nedeljnim pazarnim danima dela razliko med mestom in vasjo. Samo mesta imajo pravico za pandjur (letni sejm) in pazarne dane (tedenske sejme). Ta predpis je bil modificiran po vojski v toliko, da je priznana tudi vasem pravica na pandjure, ne pa tudi na pazarne dane. To favoriziranje mesta je drugim zakonodajstvom nepoznano.

2. Isti zakon omejuje število letnih sejmov, ki se morejo dovoliti kakemu kraju, na največ tri, dočim pri drugih zakonodajstvih te omejitve ni.

3. Najznačilnejša razlika pa je v tem, da zakon o pandjurima i pazarnim danima dovoljuje samo prodajo poljedelskih in živinorejskih proizvodov ter proizvodov domače obrtnosti, izključuje pa prodajo drugega blaga, dočim drugi zakoni dovoljujejo, da se na letnih sejmih in pod določenimi pogoji tudi na tedenskih sejmih prodajajo različne vrste blaga, izvzemši one, ki so izključene iz prometa ali katerih prodaja je vezana na posebne pogoje.

V ostalem so predpisi za dovoljevanje sejskih pravic približno enaki. Pravica za sejme se izdaje izključno le občinam po krajevni potrebi. Občine morajo urediti in vzdrževati sejmšče, ki mora odgovarjati sanitetskimi in veterinarskim zahtevam. Upravičeno pa so pobirali pristojbine.

V novem zakonu bi se morali glasiti predpisi o podeljevanju sejskih pravic analogno, kakor dosedanja. Določitev zakonitega maksimalnega števila letnih sejmov ne smatram niti za potrebno niti za upravičeno, ker se število sejmov, ki jih je treba dovoliti poedinim občinam, mora naravno in v prvi vrsti ravnati po gospodarskih prilikah in potrebah poedinih krajev. Enako bi v novem zakonu tudi izostala vsaka razlika med vasjo in mestom glede letnih in tedenskih sejmov.

Vprašanje, katero blago se sme prodajati na letnem sejmu, ne bi bilo treba rešiti v novem zakonu enotno, ker je neumestno, da bi se menjali ukoreninjeni običaji, ki v tem pogledu igrajo veliko vlogo. Po mojem mnenju ne obstoja kaka posebna potreba izenačenja vseh krajev v tej stvari. Zato bi bilo najbolje, da se prepusti oblastnim samoupravam, da rešijo to naredbenim potom.

Kar se tiče tedenskih sejmov, bi se dovolilo prodajati na njih samo življenjske potrebščine, poljedelske in živinorejske proizvode ter izdelke domače obrtnosti. Izjemoma bi se mogla dovoliti tudi prodaja nekateroga drugega blaga na način, kakor je predviden v poedinih sedanjih zakonih. Toda tudi to vprašanje bi bilo prepušteni naredbeno ureditev oblastnim samoupravam.

Nov pojav gospodarskega življenja zadnjega časa, s katerim dosedanja zakonodavstva niso računala, so vzorčni sejmi. Po svoji naravi so ti sejmi naprednejša, prilikam modernega

življenja in produkcije prilagodena oblika blagovnih sejmov, industrijskih sejmov in veletrgovine. Zato spada tudi njihova ureditev prirodno v obrtni zakon. V novem zakonu bi se morala v glavnem določiti pristojnost za podeljevanje dovoljenj za vzdrževanje takih sejmov, komu se more dati tako dovoljenje in pod kakimi pogoji se izdaje. (Dalje prihodnjajč.)

ZNIZANJE AVSTRIJSKE OBREŠTNE MERE.

Narodna banka jo je znižala od 7 na 6½ odstotkov. Predlog je stavilo vodstvo banke samo in ga je utemeljilo s tem, da naj po nastopivšem pomirjenju industrijska, obrtna in poljedelska produkcija ne bo dalj kot neobhodno potrebno obremenjena z višjo obrestno mero, utemeljeno v izrednih julijskih dogodkih. Nova mera 6½% je primerna gospodarskemu položaju in jo bodo mogli obdržati tudi po pričetku jesenske kampanje z njenimi večjimi zahtevami na banko, razen če razvoj v inozemstvu ne bo zahteval drugih odredb. Z novo obrestno mero je vzpostavljen stanje pred 21. julijem in je likvidiran s tem zadnji gospodarskopolični spomin na dogodek 15. julija. Tako pravi bančno vodstvo. Drugi zopet pravijo, da je še vprašanje, če jesenske zahteve ne bodo povzročile zopetnega zvišanja na 7%. Zlasti se je treba ozirati na nemški denarni trg, ki je v gotovem oziru za Avstrijo merodajen. Zaenkrat pa znižanje pač odgovarja zahtevi časa in bo poživljajoče vplivalo na gospodarstvo, ki je trenutno v znamenju nekoliko boljše konjunktore.

UVOZ V ITALIJO IN TRANZIT LEŠNIKOV V LUPINAH.

Neglede na to, da so se vesti, ki so se širile na tržaškem trgu in tudi po drugih inozemskih trgih glede prepovedi uvoza lešnikov v Italijo ponovno demantirale, se čuje s strani neinformiranih še vedno, da je italijansko ministrstvo za narodno gospodarstvo prepovedalo uvoz in tranzit lešnikov v lupinah. Da se pojasni položaj, obvešča Trgovska in obrtniška zbornica v Trstu vse interesente, da vsebuje ministrski dekret z dne 3. marca 1927 listo predmetov, kojih uvoz v Italijo in tranzit preko italijanskega teritorija je iz sanitarnih ozirov prepovedan, da pa ta dekret ne vsebuje nikakršne omejitve glede lešnikov v lupinah.

NEUGODEN POLOŽAJ NA RUMUNSKEM TRGU LESA.

Položaj tega trga je slejkoprej neugoden. Vsed dviga lejevega tečaja se cene še niso ustalile in ne more rumunski les na inozemskih trgih konkurirati; samo nemški trg ga sprejema. Angleški trg se obrača zmeraj bolj k poljskemu lesu, ki izpodriva rumunski les; to pa zato, ker so se poljski producenti in eksporterji prilagodili angleškimi razmeram in zahtevam ter uporabljajo mere, ki so na Angleškem običajne. Tudi bodoči izgledi za rumunski lesni trg so neugodni.

UGODEN GOSPODARSKI POLOŽAJ NA ČESKOSLOVAŠKEM.

Na zadnji seji upravnega sveta češkoslovaške narodne banke je podalo ravnateljstvo situacijsko poročilo za čas od 15. julija do 15. septembra t. l. V svojem poročilu ugotavlja ravnateljstvo, da se je gospodarsko udejstvovanje v navedeni dobi nadalje poživilo. Žitna letina je bila letos kvalitativno in kvantitativno jako zadovoljiva. Ugodna letina bo brez dvoma bišveno vplivala na izboljšanje češkoslovaške trgovske bilance. Tudi donos sladkorne pese in drugih agrarnih produktov obeta biti zadovoljiv, kar bo češkoslovaško plačilno bilanco valed povišanega izvoza vsekakor izboljšalo. Skoro vse industrijske panoge so boljše zaposlene. Stavbeno gibanje se v vseh delih republike intenzivno razvija in v precejšnji izmeri izrablja hranilne vloge podeželskih denarnih zavodov. Položaj na denarnem trgu je trajno ugoden. Trg razpolaga z zadostnimi denarnimi sredstvi, kar pospešuje tudi promet na praški efekti borzi. — Obtoč bankovcev češkoslovaške narodne banke se je izza dne 15. avgusta t. l. zmanjšal za 202,9 milijona Kč in je znašal po stanju dne 23. avgusta t. l. 6467 milijonov Kč.

Ljubljanska borza.

Tečaj 31. avgusta 1927	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13:52	13:55
Curih 100 fr.	1094—	1097—
Dunaj 1 šilling	7:98875	8:01875
London 1 funt	275:85	276:65
Newyork 1 dolar	56:65	56:85
Praga 100 kron	168:75	168:875
Trst 100 lir	308—	310—

Trgovina.

Za izvoznike v Turčijo. Konzulat turške republike v Beogradu obvešča Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da mora biti vse blago, ki se izvažajo iz Jugoslavije v Turčijo, opremljeno s spričevalom o izvoru blaga, potrjenim od turškega konzulat v Beogradu.

Cene za dalmatinsko vino. Po poročilu velikega župana v Splitu se nahaja v splitski oblasti še približno 20.000 hl neprodanega vina. Cene za vino varirajo po vrsti in kraju. Za bela vina se plača 50 do 54, za opolo in črna 48 do 50 Din po Vol. % alkohola. Stanje vinogradov v oblasti je doslej povoljno.

Velesajem v Gradcu. Od 8. do 11. septembra se vrši v Gradcu vzorčni velesajem, ki bo vsekakor zanimiv tudi za obiskovalce iz naše države. Razstavljeni bodo razni kuhinjski predmeti, elektrotehnika, usnarstvo, lesna industrija, umetnostna obrt, oblačilna industrija, pisarniške potrebščine, potne potrebščine, živilska industrija, stavbarstvo, stroji in orodje in poljedelski stroji. Obiskovalci uživajo s sejsko legitimacijo, ki velja 40 Din, 30%-ni popust voznine na jugoslovanskih železnicah in 20%-ni na avstrijskih železnicah. V potnem listu ni potrebnega nobenega vizuma, ker zadostuje sejska legitimacija graškega velesajma, katero prodaja velesajmski urad v Ljubljani, tujskoprometna društva in večji denarni zavodi.

Polom na ogrskem trgu kumar. Iz Budimpešte poročajo, da je nastal na ogrskem trgu kumar velik polom. Veliko je blaga, pa ga ne morejo prodati; na trgu ponujajo obilne množine po prav nizkih cenah. Nakupujejo zlasti konzervne tovarne. Eksporterji so poskusili z obsežnimi eksporti in so odpravili cele vagone kumar na Dunaj; tam pa ogrske kumare ne morejo tekmovati z onimi iz Češkoslovaške in iz Burgenlanda in se bo na Dunaj pripeljano blago vse pokvarilo.

Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«

od 17. do 26. septembra 1927 na prostoru Ljubljanskega velesajma.

Že pred leti si je zadala uprava Ljubljanskega velesajma važno nalogo, s svojimi razstavnimi prireditvami podpirati ne samo razvoj naše industrije, obrti in trgovine, marveč celokupna narodnega gospodarstva, zlasti kmetijstva, kakor tudi umetnosti, higijene, sporta itd. Zato prireja poleg svojih običajnih vzorčnih velesajmov pokrajinske razstave pod devizo »Ljubljana v jeseni«, ki se tetos vrši od 17. do 26. septembra. Razstava bo zavzela ves prostor obsežnega sejmšča Ljubljanskega velesajma in nudila zaokroženo in zanimivo sliko.

Prednjači pa zlasti kmetijstvo, ki se bo letos prikazalo v trgovskem pravcu. Tako bo na sadni razstavi obiskovalcem omogočen ugoden nakup najboljšega, izbranskega sadja v zabojih po 20 kg. Zelenjadni oddelek bo nudil različno vrtno zelenjad, istočasno pa bo prikazal, da je naša sočivna hrana zelo raznolična. Mlekarski oddelek bo obsegal naše domače izdelke sira in surovega masla in jih nudil v nakup. Čebelarji bodo razstavili letošnji med in vosek, vinska razstava pa bo obsegala najboljša sortna vina v buteljkah. Kmetijsko strojni oddelek bo obsegal cel paviljon in bo prikazal kmetijskemu prebivalstvu vse vrste kmetijskega orodja in strojev, ki jih rabimo pri poljedelstvu in travništvu, pri živinoreji in mlekarstvu, pri sadjarstvu, vrtnarstvu, vinogradništvu in kletarstvu itd.

Ljubitelje cvetja in dekorativnega rastlinstva bo vzradostila obsežna in enotno prirejena vrtnarska razstava, katero priredi Ljubljanski trgovski in umetni vrtnarji.

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in Celjsko okolico. Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent zbornice v torek dne 6. septembra t. l. od 8. do 12. ure predpoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslopje carinarnice) v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa zbornica, se vljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse svoje člane, da se vrši vpisovanje v I. letnik grem. šole dne 1. in 2. septembra t. l. od 9. do 12. ure dopoldne in 2. do 5. ure popoldne v gremijalni pisarni, palača Zbornice, Beethovnova ulica 10. Šolnina vsakega vajenca znaša 250 Din, sprejemnina 25 Din. Po določenem terminu se vajencev ne bo več sprejemalo v šolo. — Vpisovanje vajencev v II. in III. letnik se vrši dne 5. septembra t. l. od 1. do 3. ure popoldne v šoli na Ledini, prtiličje, levo. Istočasno plača tudi vsak vajenec šolnino v znesku 250 Din. Brez plačila šolnine se ne bo vpisalo nobenega vajenca v šolo. — Oni vajenci, ki morajo biti izprašani še iz enega ali več predmetov za preteklo šolsko leto, naj se zglase dne 6. septembra ob 2. uri popoldne na Ledini. V času rednega pouka se vajencev ne bo več izpraševalo in bodo morali razred ponavljati. — Začetek rednega pouka bo na Gremijalni šoli v pondeljek dne 12. septembra ob 2. uri popoldne na Ledini. — Načelstvo.

Strokovno šolstvo.

Začetek šolskega leta na trgovski akademiji v Ljubljani. Ponavljalni izpiti se vrše 5., 6. in 7. septembra, vsakokrat ob 8. uri in po razporedu, ki je javljen na uradni deski. Vpisovanje domačih učencev (učenek) in učencev (učenek) z drugih trgovskih akademij v II. do IV. letnik bo 9. septembra od 9. do 12. Pouk se prične 12. septembra ob 8. uri.

Industrija.

Dvig japonske industrije umetne svile. Leta 1926 je dosegla produkcija umetne svile na Japonskem 3.200.000 angl. funtov, pa so še 1.600.000 funtov zraven importirali. P o ozirom na rastoče povpraševanje po umetni svili je osnoval koncern Mitzui sedaj novo podjetje, družbo Toyo Rayon. In še druga skupi-

Razstavo plemenskih konj v zvezi z veliko jahalno in dirkalno dirko priredi Kolo jahačev v zvezi s Konjerejskim društvom v Ljubljani.

Novost bo vsekakor kulturna razstava »Zgodovinski razvoj slovenskega gledališča«. Slovenci take razstave, ki bo prikazala, da ima tudi skromno slovensko gledališče svojo tradicijo in primeren umetniški nivo, še nikdar nismo imeli. Dekorirala pa bodo to razstavo umetniška dela naših najboljših slovenskih upodablajočih slovenskih umetnikov.

Higijenska razstava pod vodstvom zdravnika-strokovnjaka bo preurejena in nudila novih zanimivosti.

Radio-razstavo amaterjev bo priredil Radio-klub v Ljubljani. Razstava bo prikazala najnovejše tehnične novosti, istočasno pa bo tudi revija od amaterjev sestavljenih aparatov. Določene so številne denarne in blagovne nagrade.

V kolikor bo ostalo razpoložljivega prostora v paviljonskih zgradbah, se bo namestilo razstavljalce, ki razstavijo industrijske in obrtne izdelke onih panog, za katere pride jesenska sezija v poštev.

Na vinskem oddelku pa bo nameščen veselilni park z raznimi vrtiljaki, hipodromi, tobogani itd. Deviza »po delu zabava« naj obvelja tudi na Pokrajinski razstavi.

Uprava Ljubljanskega velesajma upa, da bo s temi prireditvami pestre vsebine vzbudila zanimanje pri vseh slojih našega prebivalstva. Razstava naj služi v procvit našega narodnega gospodarstva, povzdigo kulture in higijene in koncem tudi v zabavo.

na bo dobila dovoljenje za izdelovanje umetne svile, ter upajo, da bodo dvignili letno produkcijo kmalu na 7.500.000 angl. funtov.

RAZNO.

Osamosvojitve poljedelcev. O tem smo že večkrat pisali; prav pred kratkim na primer, da bodo zgradili ogrski pridelovalci sladkorne pese lastne tovarne za izdelovanje sladkorja. Sedaj prihaja iz Varšave poročilo, da hočejo zgraditi poljske kmetijske organizacije s pomočjo inozemskega kapitala pri Varšavi tovarno poljedelskih strojev in poljedelskega orodja. Osnovni kapital nove družbe bo znašal 5 milijonov dolarjev.

Sladkor v Evropi. Magdeburške cenitve so glede sladkornega pridelka v Evropi višje kot se je doslej mislilo. Najbrže bo nekoliko milijonov meterskih stotov več surovega blaga kot v kampanji 1926/27. Zlasti v Češkoslovaški in v Nemčiji se je s sladkorno peso obdelani prostor letos povečal, za 22.800 in za 31.400 hektarov. Rusija ima 93.000 ha več in se bo sladkor iz Rusije skoraj gotovo spet pojavil na svetovnem trgu, prvič po letu 1914.

Kdor želi napraviti oz. ohraniti sadni ali grozdni sok brez alkohola, naj se obrne na »Brezalkoholno produkcijo« v Ljubljani, Poljanski nasip 10, ki razpošilja tozadevna navodila brezplačno. Pričeti je treba 2 dinarja v znamkah za poštnino.

Na tečaj »Brezalkoholne produkcije«, ki se vrši dne 19. septembra za časa pokrajinske razstave, sprejme »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani še nekaj udeležencev. Interesenti naj se nemudoma prijavijo.

Skiopitne slike protialkoholne vsebine si lahko po zmerni ceni nabavijo vsa društva, ki se v to svrhu prijavijo »Sveti vojski« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

Drobne vesti. Podjetje Rima bo priobčilo prav ugodno bilanco za gospodarsko leto 1926/27 in bo dividenda najbrž veliko večja kot lani. — V sled negotovosti, če se bo izvršilo v jeseni veliko poljsko posojilo v Ameriki, so izvedle poljske zasebne banke v zadnjih dneh velike kreditne omejitve. Tudi državna banka je črtala že dovoljene kredite, v posameznih slučajih do 30%. Običajni posebni krediti po 5 do 10% se v bodočnosti sploh ne bodo dovoljevali. — V Češkoslovaški bodo kvoto špirta v skupini kmečkih žgalnic dvignili za 24 tisoč hektolitrov, ker pričakujejo previšek konsumnega krompirja. Prav tako bodo zvišali tudi kvoto za industrijske žgalnice, da se ohrani dogovorjeno razmerje 65,5% za poljedelske in 34,5% za industrijske žgalnice. — V žatskem okraju na Češkem so začeli z nakupovanjem hmelja, po 2400 Kč za 50 kg; veliko je inozemskih nakupovalcev. Lani so dajali ob začetku nakupovanja (24. VIII.) po 2800 do 3200 Kč, a je poskočila cena že 1. septembra na 4000 do 4200 Kč. — V Latviji bodo v bodoči seziji zvišali

nakupno ceno lanu in bo dobil pridelovalec 30% več kot doslej. Nameravajo vpeljati tudi sistem premij. — Delavci kovinske industrije v Češkoslovaški so vložili prošnjo za enkratno izredno podporo. V začetku septembra se bodo industriji posvetovali o tem. — V Ameriki je okoli 25. t. m. padla cena bakra od 13.37½ centov prejšnjega tedna na 13¼ centa. — Italijanski uradni list pri naša odlok, ki razširja pravice vlade glede ureditve inozemskih valut na vse odredbe, ki bodo potrebne za obrambo italijanske vrednote. — Vse kaže, da bo češkoslovaški sladkorni kartel kmalu ustanovljen. Manjka še privoljenje slovaških sladkornih tovarn, pa ga v najkrajšem času pričakujejo. — Ker so se širile govorice o ustanovitvi ogrske centrale za izvoz žita, je izjavil delovni minister Mayer, da se vlada s tem vprašanjem sploh ni bavila. On za svojo osebo je pristaš popolne trgovinske svobode in smatra vsako umetno vmešavanje za neprikladno. Ustanovitev žitne centrale bi prišla v poštev le kot prav zadnji izhod.

kumarice 3 do 4 Din, česenj 8 do 12, kisló zelje 3.50 do 4, za paradižnike 2 do 2.50 Din kg, ohrovt 1 do 2, endivija 0.25 do 1, buče 1 do 3 Din komad, kumarice za vkisanje 7 do 10 Din za 100 komadov, karfiol 2 do 7 Din komad; maslo surovo 36 do 40, kuhano 46 do 48, čajno 50 do 55 Din kg; mleka 2 do 2.50, smetana 10 do 14, bučno olje 15 do 18 dinarjev liter, med 30 do 35 Din kg, jajca 1 do 1.25 Din komad. Sadje, katerega je bilo v obilici na trgu, se je prodajalo: jabolka in hruške 3 do 8, češplje 6 (v nedeljo so se prodajale po 3 Din) kg, brskve 16, grozdje 8 do 12 dinarjev kg (se je pocenilo), limone 0.50 do 1 Din kom. Cvetlice 0.25 do 6, z lonci 15 do 50 Din komad. Lončena in lesena roba 1 do 100, brezove metle 2 do 6, lesene vile 8 do 10, cepci 10, držala za sekire 8, držala za kose 20 Din komad. Ena kočija 3000 Din, lesen voz 1500 Din.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 24. avgusta so kmetje pripeljali 11 voz sena, 5 voz slame; v soboto 27. avgusta pa 9 voz sena, 3 voze slame in 2 voza stelje na trg. Cene so bile senu 70 do 92.50 Din, slami 40 do 50, stelji pa 25 Din za 100 kg.

S svetovnih tržišč. Te dni je na njujorški borzi notirala kava: Santos št. 4 16.75, Rio št. 7 13.50, za september 12.31, za december 11.51, za januar 11.40, za marec 11.20, za maj 11.15 in za julij 10.87. Istočasno je notiral sladkor za september 2.73—2.74, za december 2.87 do 2.88, za januar 2.88, za marec 2.83. — Na čikaški borzi je notirala pšenica za september 137.12, za december 140.87, za marec 144, koruza za september 110.37, za december 111.62, za marec 117.50, rž za september 96.50, za december 99.50, za marec 103.25, oves za september 45.87, za december 50, za marec 52.62.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava kolarskega lesa. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje tretjo pismeno dražbo za dobavo kolarskega lesa. Dražba bo dne 28. septembra 1927 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko v pogledajo in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. septembra t. l. ponudbe glede dobave železne pločevine, 3500 komadov nalučnikov, boro-vih plohov in 5000 kg kalcinirane sode. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija rudarskih preduzeča v Sarajevu sprejema do 3. septembra t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg karbida. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 5. septembra t. l. ponudbe glede dobave 200 m verig za brodove in raznega železa; do 7. septembra t. l. glede dobave krovne lepence, 1000 m tračnic; do 9. septembra t. l. pa glede dobave palic iz medi. — Komanda pomor-

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznourstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznourstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo in
mlyn za dišave z električnim
obratom.
Ceniki na razpolago.
Telefon št. 2666.

skega arsenala v Tivtu sprejema do 19. in 20. septembra t. l. ponudbe glede dobave raznega materijala. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 12. septembra t. l. pri Glavnem sanitetskem slagalištu v Zemunu glede dobave 10.000 komadov torbic; dne 16. septembra t. l. pri Oblastnem odboru sremske oblasti v Vukovaru glede dobave raznih instrumentov, instrumentov za merjenje in risalnega materijala. — Dne 17. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave mašilnega materijala; dne 19. septembra t. l. glede dobave profilnega železa, raznega inventarskega materijala, pisarniškega materijala ter glede dobave drv za podžiganje. — Dne 19. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave vijanih zapenjačev; dne 20. septembra t. l. pri Komandi Savske divizijske oblasti, Inženjersko odeljenje v Zagrebu, glede oddaje zgradbe 3 barak. — Dne 19. septembra pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 350 komadov vijanih zapenjačev; dne 20. septembra t. l. pa glede dobave 2 kretnic.

Prodaja. Dne 19. septembra t. l. se bo vršila pri Kr. direkciji šum v Vinkovcih ofertalna licitacija glede prodaje raznega lesenega materijala.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. septembra t. l. ponudbe glede oddaje zgradbe mostu na progi Ormož-Murska Sobota. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnih rudarskih poduzeča v Sarajevu sprejema do 5. septembra t. l. ponudbe glede dobave 3 vagonov portland-cementa. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 14. septembra t. l. ponudbe glede dobave 130 m³ jamskega lesa. — Dne 6. septembra t. l. se bo vršila pri Komandi druge armijske oblasti v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave 1.000.000 kg krušne moke.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceniki!

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 27. avgusta 1927. Kakor običajno je bil tudi ta trg dobro založen in obiskan. Na trgu je bilo 22 voz z zaklano svinjino, 32 voz s krompirjem, zeljem, čebulo, kumarcami in drugo zelenjavo in 20 voz s sadjem. — Cene so bile svinjini 15 do 30 Din kg na drobno, po 15 do 17.50 Din na debele; govedini 10 do 15, teletini 15 do 17.50, jagnjetini 10 Din za kg. Cene drugim mesnim izdelkom so ostale neizpremenjene. Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 800 komadov. Cene so bile piščancem 10 do 25, kokošem 25 do 32.50, racam, gosem in puranom, mladim 30 do 60, starim pa 60 do 100, golobom 20 do 25 Din komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice.** Cene so bile za krompir 1 do 1.25 Din, za čebulo 1.50 do 2.50, zelje 0.75 do 1,

Prometni zavod za premog d. d.
Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

PREMOG, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vseh vrst

KOKS, livarniški, plavžarski in plinski **BRIKETE**

Prometnj zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta 15/L.

P. n. trgovcem društvom
in organizacijam!

KOLENDARJE
za leto 1928

izvršuje v vseh oblikah
tiskarna „MERKUR“
v Ljubljani

Gregorčičeva ul. 23
Lastna knjigovoznica!
Naročila sprejema in
izvršuje koledarje že
... sedaj ...

Vse vrste trgovske knjige kot: ameri-
kanski journali, glavne knjige, blagajniške
knjige, vankovske listice, bloke, mape
kakor tudi vse vrste šolske zvezke vam
nudi s svojimi prvovrstnimi izdelki naj-
ugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijanska ulica št. 14

knjigovoznica, industrija šolskih
zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

TISKARNA MERKUR **LJUBLJANA**
TRG. IND. D. D. **GREGORČIČEVA 23**

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice. * LASTNA KNJIGOVZNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelj in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.